

קונטרס
**פסקי
הלכות**
נדה

שיעורי

הרה"ג ר' משה היינעמאן שליט"א
אב"ד דק"ק אגודת ישראל דבאלטימאר

קונטרס
פסקי הלכות
נדה

הרחקות – שבעה נקיים

שיעורי
הרה"ג ר' משה היינעמאן שליט"א
אב"ד דק"ק אגודת ישראל דבאלטימאר

טבת תשע"ז

Published by:

Star K Certification
122 Slade Ave. Suite 300
Baltimore, MD 21208

[410-484-4110](tel:410-484-4110)

www.star-k.org

*

הערות יתקבלו בברכה
אצל העורך:

יהודה אריה הלוי העבוער
284 Forest Ave.
Lakewood, NJ 08701
732-364-7346
yehudaheber@gmail.com

©

יצא לאור ע"י:

מבון
תפארת ליקוואוד

732.475.0101

הסכמה מאת הרה"ג ר' משה היינעמאן שליט"א אב"ד דק"ק אגודת ישראל דבאלטימאר

RABBI MOSHE HEINEMANN
6109 Gist Avenue
Baltimore, MD 21215
Tel. (410) 388-9828
Fax. (410) 388-9838

משה היינעמאן
אב"ד ק"ק אגודת ישראל
באלטימאר
טל. (410) 764-7778
פקס (410) 764-8878

בס"ד

הנה פה לפני האסדרך העניין במעלות ובמדות טובות תלמודי חכמה מאד נעלה ר' יהודה אריה בן יחידי הרב בדגול מרובה ר' דוד הלוי למשפחת העפרניץ וכדו' וליקו של פוסקי הלכות, וכך שמו' עסקי הלכות על הלכות נדה וכו' מאד המחבר מקוריות על ההלכות שהביא, חלק מההלכות הם משינויים שהשמעתי בימי חורפי וגם לפעמים הביא דעת החובקוס כדי איבא הענינים מוזנים היטב מכל הנדדים עם הערות והוספות מדיבורי. המחבר השקוע הרבה זמן ועמל לפרסם כל דבר, כדי להקל על כל מי שרוצה לדעת את הדרך ולכונן בה זאת המעשה אשר יעשו.

תודות רבות אני נותן למחבר בזה, וזכה לראות פרו עמלו בהביאו את הקונטרס הלז לבית הדפוס כדי שיפוזר מעינותיו חוזה ויולא חן וסכל טוב בעני' חילקיס, רבנו ע"ס תלמידיהו, ואחר מפקשי תורת האי"ת.

וע"ז באתי ע"ה בשלישי בשבת לפדר גור ארדיה יהודה שחם עשרה יום לחדש שבט את חמשת אדפוסים וזכע מחות ושבעים וזכע לבריאת עול"ה.

עשה כה"ר ברוך גר"ה ב"מספחת היינעמאן החז"ם מתא בא"ב ט"א

תוכן העניינים

פ דברים אחדים

דיני הרחקות סי' קצ"ה

א	הקדמה	פ
ב	הושטה	פ
ג	אכילה על שלחן אחד	פ
ה	קערה אחת ושירי מאכל	פ
ז	השתמשות במטה	פ
ז	טיול	פ
ח	מטה אחת	פ
ט	הצעת המטה	פ
י	רחיצה	פ
י	דיני הרחקות כשהבעל או אשתו חולה	פ
יב	דינים שונים	פ

דיני ז' נקיים סי' קצ"ו

טו	המתנת חמשה ימים	פ
יז	רחיצה קודם ההפסק	פ
יט	הפסק טהרה	פ
כא	מוך דחוק	פ
כב	דיני שבעה נקיים	פ
כה	בדיקות השבעה נקיים	פ

דברים אחדים

אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ישעיהו לג, ו) "והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת" וגו' אמונת זה סדר זרעים, עתיך זה סדר מועד, חוסן זה סדר נשים, ישועות זה סדר נזיקין, חכמת זה סדר קדשים, ודעת זה סדר טהרות. ואפילו הכי "יראת ה' היא אוצרו". (שבת לא). ופירש רש"י שם יראת ה' היא אוצרו - הוא עיקר החשוב בעיניו לאצור ולעשות סגולה לזכרון.

דוד אמר (תהלים יט, י) "יראת ה' טהורה עומדת לעד", מהו, כך אתה מוצא אדם שונה מדרש הלכות ואגדות ואם אין בו יראת חטא אין בידו כלום. כך אדם שונה הכל, אמרו לו אם יש לך יראת חטא הכל שלך, שנאמר (ישעיה לג, ו) "והיה אמונת עתיך וגו' יראת ה' היא אוצרו". לכך נאמר "יראת ה' טהורה". (שמות רבה, פרשת משפטים ל, יד).

ישמחו הלומדים ויגילו המלמדים בעולם התורה על שזכינו להוציא לאור עולם קונטרס זה שהוא הקונטרס הראשון הכולל פסקי הלכות ממו"ר הרה"ג ר' משה היינעמאן שליט"א, שהוא מגדולי הפוסקים בדורינו ומתלמידי ישיבת ליקוואוד בזמן ראש הישיבה הגאון הגדול שר התורה ר' אהרן קוטלר זצ"ל. פסקים אלו, שנלקטו

משיעורי רבינו שליט"א, הם רק קומץ קטן מאוצר בלום של אלפי שיעורי רבינו הנמצאים בכת"י ובהקלטות, וכוללים חידושי דינים כמעט בכל מקצועות התורה בתחום ההלכה למעשה. אנחנו תפלה שבעזה"י נזכה להמשיך במפעל כביר זה ולהוציא לאור עוד הרבה מתורת רבינו שליט"א.

הדפסת שיעורי רבינו שליט"א נעשתה ע"י ארגון הכשרות והלכה עולמית "סטאר-קי", אשר רבינו שליט"א עומד בראשה עשרות בשנים יחד עם הרב ר' אברהם פאלאק נ"י אשר לא זז ידו מיד הרב שליט"א בכל עניני הפסק והשקפת עבודת הכשרות. מפעל זה הוא המשך למה שנתייסד לפני כמה שנים ע"י סטאר-קי, חבורה ללימוד הלכה ברורה השוכנת בתוך אהלה של תורה, הישיבה הקדושה בית מדרש גבוה בביהמ"ד "בית אהרן", פרי שותפות מיוחדת בין הנהלת הישיבה וסטאר-קי. חזון "הסטאר-קי כולל" שואפת להוציא מתחת ידה אברכים מצויינים שיהיה להם שימוש הלכה למעשה בכל תחומי ההלכה המצויים.

ועתה הוסיף הרב יהודה אריה הלוי העבער שליט"א נופח מדיליה להביא משיעורי רבינו על מזבח הדפוס. ר' יהודה שליט"א זכה להיות מבין תלמידי רבינו שליט"א וכבר שקד על ספסלי הישיבה כמה שנים ונודע בשערים כבר אוריין ות"ח ספרא וסייפא.

**הכו"ח בשם הנהלת סטאר - קי
צבי יהודה הלוי הולנד**

וזאת למודעי שכל פסקי הדינים והביאורים שבקונטרס זה נערכו ונלקטו משיעוריו המפורסמים של רבינו שליט"א הנמסרים בכל ליל ראשון בק"ק אגודת ישראל דבאלטימאר. הן גוף דברי

הקונטרס והן הדברים שנכתבו בשולי הגליון, הם מדברי מו"ר שליט"א, ורק הוספתי כמה מראה מקומות ומקצת מדבריהם כדי שידע המעיין מה הם המקורות לדברי רבינו שליט"א ולידע כמי הכריע. וזכינו שמו"ר שליט"א עבר בעצמו על כל גופי ההלכות וסמך ידיו עליהם. אולם כידוע אין ספר בלא טעות ואחריות הדפוס והשגיאות תלויה על צווארינו בלבד. יה"ר שנזכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא ולהוציא עוד ועוד מדברי רבינו על שולחן הדפוס בקרוב.

יהודה אריה הלוי העבוער
ליקוואוד

דיני הרחקות

סי' קצ"ה

הקדמה

א. גזרו חז"ל שיתרחק אדם מאשתו נדה^א יותר מבשאר עריות, והחמירו אפילו בדברים שאינן מדין חיבה כגון הושטה, שמא יבואו לידי נגיעה^ב. ואחד מהסיבות שהחמירו בה ביותר משום שלא נאסרו להתייחד עמה כמו בשאר עריות^ג, כדדרשינן בגמ' (סנהדרין לז.) מדכתיב סוגה בשושנים וגו', שאפילו כסוגה של שושנים לא יפרצו. וכל הדינים האלו נוהגין בין בימי נידותה

א. נראה שבתקופה בין קידושין לנישואין אין שום דיני הרחקות, חוץ מדברים של חיבה השייכים בכל עריות, ולא דיבר בו השו"ע כיון דאין נ"מ לדידן שמקדשין ונושאים כאחד.

ב. ואין בזה משום חסרון צניעות שירגישו אחרים אם האשה טהורה או טמאה ע"י הנהגת ההרחקות בפרהסיא, שהרי כשהיו נוהגים דיני טהרות היו צריכים לידע שהיא טמאה וכדאיתא בגמ' (כתובות עב.) הוחזקה נדה בשכנותיה וכו'. ומ"מ יש נוהגים תמיד בדיני הרחקות בפני אחרים משום צניעות.

ג. כ"כ הרא"ש בקיצור הלכות נדה, והו"ד בסד"ט (ס"ק ט"ו). וע"ע בב"י (אבהע"ז סוף סי' כ"א) שהביא בשם הרשב"א שהחמירו מפני שלבו גס בה ואיכא למיחש להרגל עבירה.

בין בימי ליבונה עד שתטבול כדין (שו"ע סי"ד, ועיי"ש בש"ך ס"ק י"ז).

הושטה

ב. אסור להושיט דבר מידו לידה או לקבל דבר מידה שמא יגע בבשרה (שו"ע ס"ב), והיינו אפילו בדבר שהוא ארוך (ש"ך סק"ג). אבל להניח דבר על ברכיה או ליטול דבר מברכיה, וכגון ליתן תינוק עליה מותר.^א

ג. אין ליטול תינוק מיד אשתו נדה, ודלא כדברי הפתחי תשובה (סק"ג, וראה בהערה ה').

ד. ברמ"א כתב דה"ה זריקה מידו לידה או להיפך אסור (שם). אולם נראה דאם לא זרק נוכח אשתו אלא להצד מותר לה לרוץ

ד. וכ"כ בחוט שני (הל' נדה ע' רכה אות ו' ושעה"צ שם אות י"ח) משום דלא הוי כנתינה אלא כאילו לקחו תינוק מע"ג ספסל ולא ממנה, עיי"ש.

ה. עי' בפ"ת (סק"ג בא"ד) וז"ל, ועי' בתשב"ץ ח"ג סי' נ"ח ובסי' ר"ל שכתב דמותר ליטול מידה התינוק משום דחי נושא את עצמו והיא אינה עושה כלום אלא התינוק עצמו הוא יוצא מחיק אמו ובא אל אביו ע"ש, עכ"ל. אמנם יש להק' שכשנוטל ממנה עדיין יש לחוש שמא יגע בה ומאי מהני דינא דחי נושא את עצמו, וכמו שהעירו כמה אחרונים (ערוה"ש ס"ה ועוד). ולדינא נקטו כמה מגדולי הפוסקים דאין ליטול תינוק מידה, עי' שיעורי שבט הלוי (סק"ג), חוט שני (ע' רכו), בדי השלחן (ס"ק כ"ד) ועוד. ובתינוק שאינו יכול לילך ברגליו ודאי אינו שייך חי נושא את עצמו כיון דחשוב ככפות, וכמו שהעיר הפ"ת עצמו.

שם לקבלה. וי"א דאם זרק כלפי מעלה מותר לה לקבלה, ויש לסמוך ע"ז במקום הצורך.¹

ה. בחופת נדה, נוהגין לשים הטבעת על אצבע הכלה באופן שמניחים הטבעת ליפול על האצבע שלה בלי לגעת בידה.² וכן מותר ליתן לה גט אפילו אם היא נדה.³

ו. לשחק משחק "פינג-פונג" וכדומה, לית ביה משום הושטה⁴, אמנם פעמים די ש בו משום קלות ראש.

אכילה על שלחן אחד

ז. לא יאכל עמה על השלחן אלא אם כן יש איזה שינוי כגון שיהיה שום דבר מפסיק בין קערה שלו לקערה שלה כגון לחם

1. עי' בפ"ת (סק"ד) שהביא שכתב בכרתי ופלתי (סק"א) דנוהגין בו היתר לזרוק כלפי מעלה והיא פושטת ידה ומקבלתו, ולמעשה כתב די ש להקל בזה. אך הביא מהסדרי טהרה (סק"ד) דאע"ג די ש מקום להקל מעיקר הדין, מ"מ אין להתיר לכתחילה וכל המחמיר בדברים אלו תע"ב.

2. כ"כ בדרכי תשובה (ס"ק י"ג) בשם המהרי"ל, ועיי"ש מה שהביא עוד דעות בזה.

3. דרכ"ת שם.

4. עי' בשו"ת באר משה (ח"א סי' נ' אות ה') מש"כ דאין לאסור זה כיון דמתחלה צריך הכדור שיגע בשלחן קודם שיגע אל מי שכנגדו. אמנם למעשה נראה דבלא"ה פשוט דמותר, כיון דכוונת המשחק הוא דוקא שלא יקבל האחר הכדור.

או קנקן, או שיאכל כל אחד במפה שלו (שו"ע ס"ג). ואם הם רגילים לאכול כל אחד במפה שלו לא מהני זה להכירא⁷.

ח. כתב הקיצור שלחן ערוך (סי' קנ"ג ס"ו) דאם היא משנה מקומה על השלחן חשוב היכר י"א.

ט. כשאוכלים עם אחרים אין בו קירוב הדעת כ"כ ואין חשש שיבאו לידי איסור לכן אינם צריכין היכר י"ב.

י. אם יש ילדים שם, כל זמן שהם בגיל שמבינים אינם צריכים היכר, והוא מגיל שש י"ג.

י. כ"כ ביד אברהם לענין בב"ח (סי' פ"ח ס"ב) דאי דרכם בכך איך הוה היכר במה שאוכלין כל אחד על מפה בפנ"ע, והו"ד בבדי השלחן כאן (ס"ק מ"ד).

יא. בב"י הביא כן בשם רבינו ירוחם אך לא הביאו בשו"ע וכן לא הובא בנו"כ, אמנם עי' בסדרי טהרה (ססק"ח) ודרכ"ת (ס"ק ט"ו) שהביאו דבריו. וע"ע בצמח צדק (פסק"ד סק"ג) שהביאו, אך כתב דנראה שאין נוהגין כן.

יב. כ"כ בברכי יוסף בשם המהריק"ש, וכן מבואר מדברי המשאת בנימין (סי' קי"ב) הובא בפתחי תשובה (סק"ה) דכן נוהגין שא"צ היכר בפני אחרים. אבל סתימת השו"ע ושאר פוסקים משמע דאפילו בפני אחרים בעי הכירא וכדמבואר דעת הרשב"א והרא"ה (ריש שער שני), ועי' בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' ע"ז) שהאריך בזה.

ועיי"ש שהוכיח מדברי הש"ך (סק"ז) דהא דלא בעי היכר בפני אחרים היינו דוקא אם אוכלים יחד עם אחרים על שלחן אחד, אבל אם אוכלים לבדן על שלחן אחר אף שיש אחרים אוכלין באותו מקום מ"מ אסור בלא היכר.

יג. עי' בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' קכ"ד אות ג', ח"ו סי' קכ"ו) שדן לדמות דין זה לדין שומר אצל יחוד. ועי' בס' דבר הלכה (סי' ד' ס"ג) שהביא כמה דעות

קערה אחת ושיורי מאכל

יא. אסור לאכול יחד מקערה אחת בזה אחר זה או בבת אחת (שו"ע ס"ג וש"ך סק"ד).

יב. אם הדרך הוא לאכול מצלחת מרכזית (serving plate), מבואר בשו"ת אג"מ (ח"א סי' צ"ב) דלית ביה משום קערה אחת דאין בזה משום קירוב דעת וחיבה כלל^ד. ולכן מותר לאכול פופקורן (popcorn) או צ'יפס (potato chips) וכדומה מקערה אחת. וה"ה בסוכריות כיון דהוי חתיכות נפרדות, ובפרט כשהם מעוטפים, מותר.

יג. בשו"ע (ס"ד) פסק דלא ישתה משירי כוס ששתתה היא. וברמ"א (ס"ג) הוסיף, י"א שאסור לו לאכול משירי מאכל שלה כמו שאסור לשתות משירי כוס שלה, ע"כ.

יד. אם שתתה והוא אינו יודע ורוצה לשתות מכוס שלה אינה צריכה להגיד לו שלא ישתה (רמ"א ס"ד). אמנם באופן שהוא לא ידע שפירסה נדה, כתב בלחם ושמלה (לחם ס"ק י"ג) שצריכה להודיעו ע"ז.

לענין מאיזה גיל חשוב שומר אצל יחוד, ובשם החזו"א הביא דמבן שש הוי שומר.

יד. עיי"ש מה שסיים "אבל מ"מ יפה להחמיר בזה שנראה קצת כקערה אחת".

טו. אם טעמה כדי לידע אם טעם המאכל טוב או שצריך תבלין וכדומה, מותר לו לאכול מאותו מאכל אפילו אם הוא יודע שטעמה ממנה טו.

טז. אם שתתה מבקבוק קטן או פחית (can of soda), יש בה דין של שיורי משקה כיון שהבקבוק מיוחד לה, אבל אם שתתה מבקבוק גדול, אין בו דין שיריים כיון דאינו מיוחד לה טו. וכן אם לקחה מלח מהמלחיה (saltshaker) לא חשוב שיריים.

יז. אשה האוכלת בפני עצמה, ואוכלת פרוסה מכיכר לחם, אע"פ שלא שמה את כל הכיכר על הקערה שלה, כל בכיכר לחם מחשב שיריים שלה אע"פ שהוא כיכר גדול, אלא אם כן הכיכר היתה חתוכה כבר, כגון מהמאפיה. אבל אם אוכלת את הכיכר עם אחרים, כגון משפחתה, לא חשוב שיריים שלה כיון דאין הכיכר מיוחד לה יז.

יח. קערה שיש בו חמאה שהדרך שכל אחד נוטל בכף או סכין חמאה למרוח על חתיכת הפת שלו, כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' צ"ב) דלא חשוב כקערה אחת. אך כתב דאם לקחה חמאה הרבה יותר מצורכה והחזירה החמאה שנשארה בהכף להקערה חשוב שיורי מאכל.

טו. עיי' בס' טהרת ישראל (סי"ג) ופתחא זוטא (סק"ו) שהביאו דין זה בשם ס' יוסיף דעת (השמטות לסי' קצ"ה). וע"ע בהאלף לך שלמה (יו"ד סי' רכ"ז) שכתב כעיי"ז לענין אם לועס מאכל לתינוק.

טז. עיי' שו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א סי' צ"ב).

יז. עיי' שיעורי שבט הלוי (סק"ח ד"ה ט"ז סק"ב).

השתמשות במטה

- יט.** לא ישב במטה המיוחדת לה אפילו שלא בפניה^ח, וכ"ש שלא ישכב על מטתה. אבל אם היא מחוץ לעיר מותר^ט.
- כ.** מותר לאשה לישוב על מטת בעלה אפילו בפניו (ט"ז סק"ו). ונחלקו הפוסקים אם היא מותרת לשכב על מטתו בפניו, ובבדי השלחן (ס"ק ע"ט) כתב דבמקום הדחק יש להקל בזה^כ.

טיול

- כא.** פסק הרמ"א (ס"ה), וכן לא ילך עם אשתו בעגלה אחת או בספינה אחת אם הולך רק דרך טיול כגון לגנות ופרדסים וכיוצא בזה וכו'. וכתבו האחרונים דגדר טיול היינו "הליכה בלא טעם"^{כא}. אמנם להלך יחד לחופש וכדומה מותר. ויש

יח. כ"ה ל' המחבר (ס"ה) שהעתיק דברי הטור. אבל יש ספרים דאיתא בטור "לא ישכב", והיינו דלעולם ישיבה מותר, וכן נקט הב"ח לדינא. ועי' בט"ז שם (סק"ה) שדחה דבריו, וכ"ה דעת כמה פוסקים לדינא דאפי' ישיבה אסור, וכדברי השו"ע.

יט. עי' פ"ת (סק"ט).

כ. עיי"ש בט"ז שכתב דאסור לה לישן במטה שלו די שרהור טפי בשכבה ובקומה ממטתו, והו"ד בחכמת אדם (כלל קט"ז ס"ה). אמנם דעת התוה"ש (סק"ז) דמותר דהיא לא מרגלא.

כא. עי' אמת ליעקב (יו"ד הערה 80) מש"כ כעי"ז מפי השמועה.

אומרים דאסור דוקא בדבר המתנדנד, כגון עגלה או ספינה קטנה כב (rowboat or canoe).

מטה אחת

כב. כתב הרמ"א (ס"ו) דאפילו אם יש לשניהם מטה לעצמן אם נוגעות המטות זו בזו אסור. ובקיצור שו"ע (סי' קנ"ג ס"ח) כ' דצ"ל "מרחק רב ביניהם". י"א דשיעור זה הוא כמרחק אמה כג, וי"א שצריכין ליזהר שיהיו המטות מרחוקות זו מזו באופן שבליה לא יגע הכר העליון שמכסה בו במטת אשתו, וכן להפך כד. והמנהג להקל דסגי בהפסק טפח כה.

כב. הנה ביסוד איסורו של טיול, מבואר בדברי התרה"ד (סי' רנ"א) שהוא מקור לדברי הרמ"א, דהיינו דוקא היכא די שפסל המתנדנדת אבל בלא"ה לעולם לא אסרו טיול, עיי"ש. וכן מבואר בחכ"א, וכ"כ באגרות משה (יו"ד ח"ב סי' פ"ג). אמנם מבואר בדברי הערוה"ש (ס"כ) דס"ל דבכל אופן אסור. ולפ"ז אפילו הליכה ברגל יחד יהא אסור, ואין אנו נוהגין כן.

כג. כן הובא בהרבה ספרים הכרעת גדולי ישראל באסיפת לבוב בשנת תרפ"ח. וביאור הדבר דעי"ז לא יהא יד של אחד מהם מגיע למטת זוגתו, עי' בס' טהרת ישראל (סכ"ז).

כד. דרכ"ת (סס"ק ל"ג) בשם ס' קב הישר שכתב כן בשם האריז"ל.

כה. עי' בפ"ת (ס"ק י"א) מה שהביא מהמקור חיים במשמעות דברי הרמ"א דבכל שהוא סגי, וכתב דכן נוהגין העולם.

כג. אם שניהם ישנים על הארץ אין להם לישון זה כנגד זה אא"כ יש מרחק רב ביניהם, והיינו שלא תושיט ידו לידה כ^ב.

כד. אם שני המטות מחוברין ע"י ראש המטה (headboard), אף שהמטות נפרדות מ"מ יש להחמיר דדינם כנוגעות זו בזו כ^ז. אמנם אם הוא גם מחובר לכותל מותר כ^ח, וכמו דשכיחי בבתי מלון.

הצעת המטה

כה. פסק בשו"ע (סי"א), אסורה להציע מטתו בפניו, ודוקא פריסת סדינים והמכסה שהוא דרך חבה, אבל הצעת הכרים והכסתות שהוא טורח ואינו דרך חבה שרי, ע"כ. והחלק מהצעת המטה שלנו שחשוב דרך חבה ואסור, היינו לגמור וליפות הצעת המטה (putting on the finishing touches).

כו. עי' בקיצור שו"ע (סי' קנ"ג ס"ח) וז"ל, ואם שוכבין על הארץ לא ישכבו פנים כנגד פנים אלא אם כן יש מרחק ביניהם, עכ"ל.

כז. עי' בשו"ת מנחת יצחק (ח"ז סי' ע"ב אות ב') מה שדן בזה, ומסיק דמעיקר הדין מותר אך "יש לחשוש משום הרחקה מן הכיעור ודומה לו".

כח. עי' בחכמת אדם (כלל קט"ז ס"ה).

רחיצה

כו. אסורה ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו (שו"ע סי"ב). וכתב בבדי השלחן (ס"ק קנ"ה) דלפתוח הברז נמי בכלל איסור זה כט.

כז. אף דאסורה ליצוק לו מים, מ"מ מותר להכין מים בכלי כדי שהוא ירחץ בה וכדעת הט"ז (סק"ח) ועוד אחרונים ל.

דיני הרחקות כשהבעל או אשתו חולה

כח. אם הוא חולה ואין לו מי שישמשנו זולתה מותרת לשמשו, רק שתזהר כל מה דאפשר מהרחצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה (שו"ע סט"ו). ואם היא חולה אסור לו ליגע בה כדי לשמשה, אם לא בשעת הדחק גדול (סט"ז).

כט. היכא דיש צורך ליגע בה, לכתחלה יש לו ללבוש כפפות (gloves) על ידיו וכדומה כדי להפסיק בין ידיו לבשרה, או להפך. אבל בדיעבד אפילו בלא הפסק מותר לא. וכל זה דוקא

כט. וכן משמע במנחת יצחק (ח"ז סי' ע'), עיי"ש.

ל. כ"כ בדרישה (סק"ד), וכ"ה בדרכ"ת (ס"ק מ"ו) בשם התפארת צבי ומקור חיים, וערוה"ש (סי"ד). ודלא כהש"ך (ס"ק ט"ז) שהביא בשם רבינו יונה דאסור לתת לפני בעלה קיתון של מים שירחץ בו רגליו מפני שהוא דרך חיבה. וכן נקטו החכ"א (ס"ט), וחוות דעת (חידושים סק"ט).

לא. עי' בפתחי תשובה (ס"ק י"ז) שהביא בשם ס' מקור חיים דאם אין רופא אחר וצריך למשש לה הדפק וכמו שהתיר הרמ"א, יש להניח בגד על הדפק כדי שלא יגע בבשרה. ועי' בקיצור שו"ע (סי' קנ"ג סי"ד) דמשמע

אם אינו נגיעה של חיבה לב.

ל. אם הבעל רופא והיא חולה מסוכנת ויש צורך למשש לה הדפק (pulse), אם אין רופא אחר מותר לו לעשות כן (רמ"א סי"ז).
וה"ה אם יש רופאים אחרים אך הוא טוב יותר מהם לג.

לא. גם אם יש צורך לחולה הנמצאת בסכנה לעשות זריקה (injection), דינא כנ"ל דמותר ע"י בעלה רופא אם אין לה רופא אחר לד.

לב. אם אחד מהם סומא, כתב בשו"ת פרי השדה (ח"ג סי' קי"ט)
דאסור לאחוז בידיו של הסומא לסייעו ואפי' ע"י הפסק מפה,
אלא דבשעת הדחק יטול חתיכה כגון של עץ ושניהם יאחזו בו,
ועי"ז יכול להדריך הסומא לה.

דבשעת הדחק אם א"א באופ"א מותר אפי' בלא הפסק, וכמשמעות דברי הרמ"א.

לב. עי' בש"ך (סק"כ) שכתב דאפי' לדעת הרמב"ם דנגיעת ערוה אסורה מדאור' היינו דוקא דרך תאוה וחיבת ביאה.

לג. כ"כ בדרכי תשובה (ס"ק נ"ו) בשם כמה אחרונים, ועי"ש שהביא פלוגתא בזה אם היא חולה שאין בו סכנה.

לד. עי' בדרכ"ת (ס"ק נ"ז) לענין בעלה אומן מקיז דם אם אין שם מקיז דם אחר, שדן אם דין מקיז דם כרופא בזה הואיל ואינו צריך בקיאות כ"כ.

לה. הו"ד בדרכ"ת (סק"ז) ועוד פוסקים. ועי"ש בפרי השדה שביאר דבזה ודאי לא מהני נגיעה ע"י הפסק מפה דכה"ג אינו מותר רק לשעה, אבל בזה אפשר שתחזיק בידה זמן רב וודאי יש לחוש להרגל דבר.

לג. אם היא צריכה לשים טיפות עיניים (eye drops) בעיניה, ורוצה שבעלה יעזור לה, מותר אם אינו צריך לנגוע בה. ואם א"א בלא נגיעה אסור, אא"כ הוא לובש כפפות ל'.¹

דינים שונים

לד. לא יסתכל לא בעקבה ולא במקומות המכוסים שבה (שו"ע ס"ז), ונכלל בזה דאסורה ללבוש בגד שיש בה שרוולים קצרות (short sleeves). ועי' בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' ע"ה) שכתב דגדר דין זה תלוי במה שדרכה לכסות עצמה בתוך ביתה ל'.²

לה. אף שפסק בשו"ע (ס"ח) דראוי לה שתייחד בגדים לימי נידותה, מ"מ אין אנו נוהגין כן בזמננו ל'.

לו. פסק בשו"ע (ס"ט) דבקושי התירו לה להתקשט בימי נידותה אלא כדי שלא תתגנה על בעלה. וכתב בשו"ת דברי מלכיאל

לו. עי' דרכ"ת (ס"ק נ"ו ד"ה והנה).

לז. ולכן כ' אם אין דרכה לכסות שיערה א"צ לכסותה בימי טומאתה. אמנם לעולם מן הראוי שלא לילך אפילו בתוך ביתה בלא כיסוי הראש.

לח. כבר השמיט דין זה בחכמת אדם, וכן העיד הגר"מ פיינשטיין זצ"ל (הובא בס' הלכות נדה ח"ב הערה נ'). ונראה הטעם משום דבזמניהם בימי נידותה היתה לה בגדים מיוחדים כדי שלא לטנף שאר בגדיה, וע"כ כדי שלא ישכחו בימי ליבונה שהיא אסורה נהגו ליחד בגדים מיוחדים לימים ההם. אבל בזמננו שאין צריכים בגדים מיוחדים לימי נידותה א"צ היכר בימי ליבונה.

(ח"ה סי' ק"ג) דאסור להחמיר בזה לט.

לז. אסור להריח מבשמים המיוחדים לה אפילו אם הם עדיין בכלי, וכסתימת דברי המ"ב (סי' רי"ז ס"ק ט"ז), ודלא כהערוך השלחן (יו"ד סי' קצ"ה סכ"ג) מ.

לח. בפתחי תשובה (סק"י) מסתפק אם מותר לשמוע קול זמרתה, ובשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' ע"ה ד"ה ובדבר) כתב דלמעשה יש להחמיר מא.

לט. אסור לנדה למזוג כוס לבעלה בפניו מב (שו"ע ס"י). ובזמננו לשפוך לו כוס בכלל זה.

לט. דלא כמש"כ בצמח צדק (פסקי דינים ס"ט) דמשמע דלעולם נכון למעט בכל מה דאפשר, וע"ע בערוה"ש (סכ"ב).

מ. בפתחי תשובה כאן (סק"א) הביא שהשע"ת (שם סק"א) כתב בשם הברכי יוסף דאסור להריח מבשמים של אשתו נדה, ואפילו אם הסירה מעליה ומונחים על השלחן. ובמ"ב כתב רק ד"אסור להריח בשמים של אשתו נדה". ועי' בערוה"ש שכתב דבשמים שלה שנשאר בכלי אין קפידא.

מא. וכ"ה דעת הרבה אחרונים דלמעשה יש להחמיר, עי' בקיצור שו"ע (סי' קנ"ג ס"י, וע"ע בלח"ש סק"ב), ערוה"ש (שם), וכ"ה דעת החזו"א (ס' גנזי שערי ציון ע' מה). ודלא כדעת הפרדס רמונים (מקשה זהב סק"ח ד"ה עוד ראיתי) שהתיר כל זמן שהוא רגיל בקול זמר שלה.

מב. ז"ל השו"ע, כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חוץ ממזיגת הכוס [רמ"א- בפניו] ולהניחו לפניו על השלחן, עכ"ל. ואף דלכא' משמע דאינו אסור למזוג לו אלא אם מניחתו בפניו נמי, עי' בלבוש דמבואר דאסור למזוג אפי' אינו מניחתו בפניו, וכן נקט בקיצור שו"ע (סי"ב).

מ. נוהגין שאשה נדה יכולה לילך לביהכנ"ס ולהתפלל בימי נידותה, אמנם משום כבודו של ספר תורה אין להם להסתכל בס"ת בשעת הגבהה ^{מג}. וכ"ז בימי נידותה אבל בימי ליבונה יכולה להסתכל ^{מד}.

מג. משנה ברורה (סי' פ"ח סק"ז) כדעה שניה ברמ"א שם.

מד. רמ"א שם. והיינו דבזמן זיבת הדם אין להסתכל בהס"ת אבל לאחר שפסקה מותר.

דיני ז' נקיים סי' קצ"ו

המתנת חמשה ימים

- א.** כתב הרמ"א (סי"א) וז"ל, ותפסוק יום ד' (מתחלת ראייתה) לעת ערב ויום ה' עולה למנין, ויש שכתבו שיש להמתין עוד יום א' דהיינו שלא תתחיל למנות עד יום הששי והוא יהיה יום ראשון לספירתה וכו', ע"כ. וכיון דלא הוי אלא חומרת הרמ"א, להספרדים יש מקום להקל^א. אמנם בדרך כלל אין בזה נ"מ כל כך כיון דנשים רגילות לראות למשך ה' ימים עכ"פ^ב, ואינו נוגע אלא בראיית כתם.
- ב.** אשה שהיתה אסורה לבעלה קודם ראייתה, כגון שסתרה וראתה תוך ז' נקיים, אינה צריכה להמתין ה' ימים כיון דאין בה חשש פולטת^ג.

א. עי' בס' טהרת הבית (סי' י"ג אות י"א ובהערה שם) שהאריך בזה.

ב. כ"כ בב"י שרוב נשים נמשכים ימי ראייתן ה' או ו' ימים, עיי"ש מש"כ דמש"ה השמיטו הגאונים והרי"ף דינא דפולטת כיון דהוי מילתא דלא שכיחא, ודלא כהרשב"א.

ג. ט"ז (סק"ח) וש"ך (ס"ק כ"ב).

- ג. וכן בכלה שמעולם לא טבלה והיתה אסורה קודם ראייה זו, מדינא אינה צריכה להמתין ה' ימים^ד.
- ד. קי"ל דאפילו באין בעלה בעיר צריכה להמתין ה' ימים, כל שאינה אסורה לו מדינא^ה.
- ה. אשה שמחמת אריכות וסתה קשה לה להתעבר, כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ד סי' י"ז אות כ"ב) דיש להקל בכה"ג וא"צ להמתין אלא ד' ימים^א.
- ו. יש עוד עצה, שהיא לא תטבול חודש אחד, ואז יכולה להפסיק מיד לאחר שפסקה מלראות ואינה צריכה להמתין כלל^א, אך

- ד. עי' בט"ז (סק"ז) וש"ך (סק"כ) דמשמע דרק בדיעבד אינה צריכה להמתין ה' ימים, וע"ע במנחת שלמה (תנינא סי' ע"ב אות א') שכתב דכ"ה המנהג להחמיר בכלה להמתין ה' ימים.
- ה. בט"ז (שם) וש"ך (שם) הביא שכ"כ המהרי"ק שנהגו להחמיר, דלא כהב"ח שהיקל בזה.
- ו. עי' בחת"ס (סי' קע"ט) שכתב כע"ז. ועי"ש באג"מ דלכתחילה לא יעשה כן רק בדלא שימשה ביום שקודם הראייה, אבל למעשה בלא"ה יש להתיר לצורך גדול כזה.
- ז. עי' בשו"ת הר צבי (סי' קנ"ז) שהתיר בזה, דפי' דדברי הש"ך שכתב דאינה צריכה להמתין ה' ימים "אם תוך ימי ספירתה וכו' נתקלקלה וחזרה וראתה", לאו דוקא תוך ימי ספירתה אלא כל זמנה שהיתה אסורה משום נדה, וכן מבואר בדברי הדגול מרבבה. ודלא כשו"ת צמח צדק (יו"ד סי' קנ"ה) ולחם ושמלה (ס"ק כ"ב) דס"ל דמ"מ צריכה להמתין ה' ימים.

דבדרך כלל לא מהני עצה זו שראיית רוב נשים נמשכת עכ"פ ה' ימים וכנ"ל.

ז. אשה שפירסה נדה מיד לאחר שטבלה קודם ששימשה, כתב בפתחי תשובה (ס"ק ט"ז) בשם הנודע ביהודה דמ"מ צריכה להמתין ה' ימים קודם שהפסיקה. אבל הביא עוד שם די"א דכיון דהוי מילתא דלא שכיחא לא גזרו בכה"ג, ויכולה להתחיל הז"נ מיד לאחר שפסקה מלראות, וכ"ה דעת החכמת אדם (כלל קי"ז ס"ג) וערוך השלחן (סל"ט).

רחיצה קודם ההפסק

ח. מנהג כשר הוא כשהאשה פוסקת בטהרה שתרחץ ולובשת לבנים, אמנם אם לא רחצה רק פניה של מטה די בכך (רמ"א ס"ג). ורחיצה זו הוי משום עצה טובה שמא תשאר נימוק דם באותו מקום ותמצא תוך השבעה נקיים, וע"כ אם היא במקום שאינה יכולה לרחוץ את עצמה מ"מ יכולה להפסיק^ח.

ויש עוד עצה, דיכולה ליסע בימי ז' נקיים למעלבארן אסטרעליא דרך מזרח (למשל דרך לונדון ולא כרגיל דרך מערב) ועי"ז נמצא דליל טבילתה בא בהקדם. וכגון שהפסיקה בטהרה בלאס אנג'לס עד שהגיע לאסטרעליא מרוויחה בערך 18 שעות מהרגיל.

ח. תוה"ש (סק"ו) וסד"ט (ס"ק י"ב), וכן מבואר בדברי הלבוש שאין הרחיצה מעכבת. וע"ע בחכ"א (כלל קי"ז ס"ח).

- ט.** יש נוהגין לרחוץ כל גופה באמבטיה ^ט.
- י.** אם רוצה לנקות עצמה היטב באותו מקום יכולה לעשות כן, אמנם לאחר שרחצה צריכה להמתין לכה"פ 15 דקות עד שתפסיק ^ז.
- יא.** אשה שצריכה להפסיק בטהרה בשבת או ביו"ט אין לה לרחוץ בבגד אלא בידה כדי שלא תבא לידי סחיטה ^א.
- יב.** כשבאה להפסיק בטהרה בשבת תרחץ עצמה בחמין שהוחמו מערב שבת ^ב, ויכולה להוסיף עליהם מים קרים כדי להפשירן, אם המים קרים מרובים או בכלי שני ^ג.
- יג.** ביום טוב יכולה לפתוח ברז מים החמים כדי שיהיה לה מים חמים ^ד.

ט. עי' בדברי הצמח צדק (פסק"ד ס"ד) שכתב "שתרחוץ כל גופה", ובערוה"ש (סכ"ב) שכ' "תרחוץ גופה יפה".

י. שו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ב סי' ע"א ד"ה ובדבר).

יא. מ"ב (סי' שכ"ו סק"ו).

יב. שם

יג. שו"ע (סי' שי"ח סי"ב), וע"ע בשעה"צ (שם ס"ק ס"ח).

יד. לענין חפיפה קודם טבילה בשבת ויו"ט כתב בשו"ע (סי' קצ"ט ס"ו) "ותדיח בית הסתרים במים חמים שהוחמו ואפילו ביום טוב". מבואר דמותר להחם חמין ביו"ט לרחוץ שאר אברים, ופניו ידיו ורגליו לאו דוקא אלא כל שאינו רוחץ כל גופו מותר. אמנם עיי"ש בש"ך (ס"ק י"ב) שהביא מהמשאת בנימין דס"ל דפניו ידיו ורגליו דוקא ושאר אברים אסור, וע"ע

יד. אשה שצריכה להפסיק ביום כיפור או ט' באב יכולה לרחוק עצמה בחמין כיון דאינה רחיצה של תענוג, וה"ה באבל טו.

הפסק טהרה

טו. שבעת ימים שהזבה סופרת מתחילין ממחרת יום שפסקה בו, וכך משפטה אם תראה ב' ימים או ג' ופסקה מלראות בודקת ביום שפסקה כדי שתפסוק בטהרה, ובדיקה זו תהיה סמוך לבין השמשות (שו"ע ס"א). ולכתחלה היינו מזמן מנחה קטנה טז, ובדיעבד [אם לא שהיתה ראיית יום א'] זמנה מהנץ החמה. ואשה שצריכה להיות במקום עבודה וא"א לה להפסיק אחר מנחה קטנה יכולה להפסיק מהנץ החמה. ואם בדקה מעלות השחר, בדיעבד חשוב הפסק ז'.

טז. בערב שבת קי"ל דלכתחלה יש לה להפסיק קודם שהדליקה נרות [או שהתפללה מעריב] (רמ"א ס"א), אבל בדיעבד יכולה

בבהי"ל (סי' תקי"א ד"ה אבל) מש"כ בזה, ועי' במ"ב (סי' שכ"ו שם) שסתם לאסור לענין חפיפה.

טו. כ"כ במ"ב בהל' יוה"כ (סי' תרי"ג ס"ק ל"א, ועיי"ש בשעה"צ), וע"ע במטה אפרים (שם סי"ט) דמותר לרחוץ בחמין שהוחמו מעיו"כ. ולענין ט' באב עי' בשעה"צ (סי' תקנ"א ס"ק ל"ה). ועי' בט"ז בהל' אבילות (יו"ד סי' שפ"א סק"ב) דמסיק דיש לאבל לרחוץ פניה של מטה, עיי"ש.

טז. עי' דגול מרבבה (ס"ב), וכן נקטו הפוסקים.

יז. ראה להלן הערה ל"ה.

להפסיק עד שקיעה ואפילו אם הדליקה וכבר קיבלו הציבור שבת י"ח.

יז. אם השלימה ה' ימים מתחילת ראייתה ובדקה בדיקת הפסק טהרה אך לא היתה נקי, יכולה לבדוק עוד כל זמן שלא שקעה החמה י"ט. ואם בדקה כמה פעמים ואחת מהבדיקות נמצאה טהורה, אך הבדיקה שאח"כ נמצאה טמאה, לא עלתה לה בדיקתה.

יח. אם האשה מסופקת בטהרת הפסק טהרה או אחד מהבדיקות, לכתחילה צריכה שתברר אצל מורה הוראה מיד אם העד נקי או לא. ואם א"א להביאו או שגרה במקום שאין מורה הוראה תנהג דיני שבעה נקיים מספק ותשאל בהקדם האפשרי, ואם אח"כ פסק דטהורה היתה, אותו יום חשוב יום א' לספירתה כ.

יט. אשה שיכולה להפסיק, אך יודעת שאינה יכולה לטבול בזמן, מ"מ יש לה להפסיק בטהרה ולספור ז' נקיים מיד כא.

יח. מסקנת הש"ך (סקי"ט), ודלא כמו שהביא מאביו (סק"ד). וכתב בחכמת אדם (כלל קי"ז ס"ה) דכן נוהגין.

יט. ואפילו מצאה רק קצת דם על העד, יש לה לעשות עוד בדיקות שמא כבר הפסיקה מלראות ודם זו שמצאה על העד היה משיירי הדם שנשאר בפרוזדר, ולכן כדאי שהיא תחזור ותבדוק. ולמעשה משום עצה טובה אין לה לבדוק יותר מדאי שלא תגרום מכה בא"מ.

כ. כן מבואר ע"פ דברי הבית שלמה (או"ח ח"א סי' ל"ו) המובא להלן (אות ל"ב) לענין היסח הדעת.

כא. כ"כ בשו"ת חיי הלוי (ח"א סי' ע"ה אות ג') בשם הגרי"ח זוננפעלד זצ"ל.

מוך דחוק

כ. המנהג הוא דלכתחילה אחר שהפסיקה בטהרה יש לה להניח מוך דחוק כל בין השמשות להוציא מידי כל ספק (שו"ע ס"א), אם לא שהיתה ראיית יום אחד דאז מדינא מחויבת להניח מוך דחוק (ס"ב), אמנם למעשה קי"ל דבדיעבד אינו מעכב (רמ"א שם).

כא. לכתחילה יש להניח המוך דחוק עד אותו זמן שנוהגת להמתין במוצאי שבת לעשות מלאכה כגון 50 או 72 דקות אחר שקיעה. אך אם קשה לה להניחה לזמן ארוך כ"כ יש מקום להקל בזה כב, ויש לעשות שאלת חכם.

כב. אשה שיש לה מכה או פצע או ספק פצע אינה צריכה לעשות מוך דחוק כיון דאינו אלא חומרא כב. אמנם אם אין לה פצע רק שחוששת שתראה דם ע"י המוך ודאי אין זה טעם להמנע מלעשותו.

וטעמא דכיון דבהרבה פעמים בטלה סיבתה ויכולה לטבול בזמן הראשון, ואנן קי"ל דטבילה בזמנה לאו מצוה (עי' בב"י סי' קצ"ז ובשו"ע שם ס"ב) וע"כ אין סיבה לדחות ההפסק.

כג. עי' באגרות משה (יו"ד ח"ב סי' ע"ט ד"ה הנה) שכתב דיש להשאיר המוך עד צאה"כ דר"ת [וכתב דלדעתו היינו עד 50 דקות בנוא יורק וכמו שהאריך במק"א], אך סיים דהיכא דאינו ראיית יום אחד ואין המוך מעיקר הדין לנשים שקשה להם אין להחמיר יותר מעד ביה"ש דהגר"א דהוא כרבע שעה, עיי"ש.

כג. ערוך השלחן (סי"ז) ואג"מ שם.

כג. אין לאשה להשתמש בטמפון (tampon) למוך דחוק, כיון דאינו נכנס היטב לתוך החורין וסדקין כ"ד. ועוד דקשה לראות כל המקומות לידע ולברר אם נמצא בו דם.

כד. אשה שסתרה ספירתה באמצע ז' נקיים צריכה להפסיק עוד הפעם. ולענין אם צריכה מוך דחוק יש נידון בפוסקים, ויש לעשות שאלת חכם.

כה. אשה שהניחה מוך דחוק בשבת, אין לה לצאת עמו ברשות הרבים כ"ה [היינו ביה"ש דליל שבת או ביה"ש דמוצ"ש].

שבעה נקיים

כו. בימי הז' נקיים צריך שיהיו הבגדי תחתונים שלה, וכן בגדי השינה, וסדינים שלה, לבנים כ"ו.

כז. אולם בכמה ספרי זמננו (יסוד הטהרה פ"ד אות ז', מראה כהן פ"ד ס"ג) נקטו דיכולה לעשות כן כיון דא"צ חורין וסדקין כמו בהפס"ט.

כח. כ"כ אגרות משה (ח"ג סי' מ"ז) לאסור, אמנם בשמירת שבת כהלכתה (פי"ח הערה ו') הביא דעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל להקל בזה עיי"ש, וע"ע בששבה"ל (ס"א סס"ק י"ג).

כט. כתב בשו"ע (ס"ג), ביום שפוסקת מלראות ובודקת עצמה כאמור, תלבש חלוק הבדוק לה שאין בו כתם ובלילה תשים סדינים הבדוקים מכתמים וכו'. וברמ"א בהל' אבלות (סי' שפ"א ס"ה) מבואר דצ"ל לבן.

כז. אם אין לה בגדים לבנים בדיעבד אינו לעיכובא, ובלבד שהם נקיים כז'.

כח. בזמננו, אף שהנשים לובשות בגדים מהודקים שא"א לדם לצאת מהם, מ"מ יש לה לשים סדינים לבנים על מטתה. אמנם למעשה בדיעבד יש מקום להקל שאינה צריכה שהסדינים שלה יהא לבנים כח'.

כט. צריכה לבדוק בגדיה בימים אלו לפני לבישתם אם הם נקיים כט'.

כז. וז"ל הרמ"א (ס"ג), בשעת הדחק כגון אשה ההולכת בדרך ואין לה בגדים תוכל לספור ז' נקיים רק שהחלוק נקי ובדוק מדם, עכ"ל. ועי' בחכ"א (כלל קי"ז ס"ח) שכתב דאם לבשה צבעונים אינו מעכב, הרי שהבין שכוונת הרמ"א דאפי' בצבעונים ש"ד, ודלא כתורת השלמים (סק"ח), עיי"ש.

כח. ועי' באג"מ (ח"ד סי' י"ז אות כ"ז) דאף שבזמננו הנשים לובשות בגדים מהודקים מ"מ טוב שתשים סדין לבן על מטתה, עיי"ש. וכ"כ בששבה"ל (ס"ג סק"ג).

כשיש אורחים בביתו נכון להכין להם מטה אחת בסדיני לבנים ומטה אחת בסדיני צבעונים דאם היא בימי ליבונה יש לה לבנים ואם היא בימי טהרה יש לה צבעונים.

כט. כן מבואר מדברי המחבר שכתב שתלבש "חלוק הבדוק לה שאין בו כתם".

ל. מותר לה לרחוץ עצמה במקלחת במשך הז' נקיים, אבל אין לה לשחות בבריכה (swim) אלא אם כן זה לצורך לרפואה, ולא לתענוג^ל.

לא. באגרות משה (יו"ד ח"א סי' צ"ד) דן באשה שצריכה לרחוץ ולעשות "זילופין" משום רפואה, ומסיק דצריכה לבדוק קודם הרחיצה.

לב. אשה שמצאה כתם בתוך ז' נקיים וסברה שהיא טמאה, כיון שהסיחה דעתה מימי ספירתה צריכה להתחיל למנות ימי ספירתה מחדש^{לא}. אבל אם מסופקת אם היתה מראה טהור או

ל. בט"ז (סי' קפ"ח סק"א) הביא דברי הב"ח שהאשה שיצאה ממנה סמיכות לבן ועב לאחר שרחצה במרחץ כמו ב' וג' שעות היא טמאה שדרך הדם להתלבן מחמת רחיצה, ועיי"ש שדחה דבריו. ולמעשה כן נקט בערוה"ש (שם סי"ז) ועוד כמה אחרונים דמותר לרחוץ בחמין. וע"ע בשיעורי שבה"ל שם דאפי' הב"ח מודה במקלחת דאינו גורם שינוי כמו באמבטיה שיושבים במים זמן רב. ועיי"ש שהביא די"ש עוד טעם למעט ברחיצה משום הבדיקות.

לא. יסוד הדבר שמי שהסיחה דעתה באמצע ספירתה בטלה ספירתה הובא בפ"ת (סק"ג) בשם שו"ת מעיל צדקה (סי' ס"ג) וכן נקטו בסד"ט (ס"ק י"ח) ובחכ"א (כלל קי"ז סי"ב) ובעוד כמה אחרונים, ודלא כדעת הלחור"ש (ס"ק ז' וי"ג) וחזו"א (סי' צ"ב אות י"א) ועוד פוסקים שפקקו על דינו של המעיל צדקה.

ועיי"ש בחכ"א שכתב שצריכה הפסק טהרה מחדש, והיינו שאבדה כל ימי ספירתה וצריכה להתחיל למנות מחדש. אמנם עי' בשו"ת אמרי יושר (ח"ב

לא ורוצה להראות העד למורה הוראה, אין זה חשוב היסח הדעת לב.

לג. אשה שהתחילה למנות שבעה נקיים ובאמצע יצא בעלה לדרך וסברה שהוא יחזור רק בעוד שבועיים, אם היה בדעתה כודאי שלא יחזור, חשוב היסח הדעת. אבל אם היה לה אפילו צד קטן שיחזור, לא חשוב היסח הדעת לג.

לד. אשה שחסרת הכרה (unconscious), חשוב כהיסח הדעת לד.

בדיקות השבעה נקיים

לה. בכל יום מז' ימי הספירה צריכה להיות בודקת לכתחלה פעמיים בכל יום, אחת שחרית ואחת סמוך לבין השמשות (שו"ע ס"ד). זמן בדיקת שחרית היינו כשקמה ממטתה כל שהוא אחר נץ החמה, ובדיעבד סגי מעלוה"ש לה.

סי' ל"ד ד"ה ומ"ש) שהביא בשם תשובות הרד"ם להקל בזה דלא הפסידה אלא אותו יום שהסיחה בו דעתה.

לב. כ"כ בשו"ת בית שלמה (או"ח ח"א סי' ל"ו), והובא בהר צבי (סי' קנ"ו) משמו.

לג. כן מבואר בדברי החכ"א שם.

לד. אמנם עי' בשו"ת תפארת צבי (יו"ד ח"ב סי' י"ח סוף אות ד') דמשמע דלא חשוב היסח הדעת אלא אם כן הסיחה דעתה בכוונה.

לה. עי' בצמח צדק (פסקי דינים קונט"א סק"ג) שכ' דלכתחילה יש לבדוק אחר נץ החמה, אבל בדיעבד שפיר דמי מעלות השחר. וכ"כ בששבה"ל (סק"ג), עיי"ש.

לז. אשה שיש לה כאב בבדיקתה וכדומה יש לעשות שאלת חכם איך תוכל למעט בבדיקות ל'.

לז. אשה שממעטת בבדיקות מחמת מכה, מדינא אינה צריכה לבדוק אלא אחת ביום א' ואחת ביום ז', ומשום עצה טובה יש לה לבדוק גם ביום ג' כדי שאם שכחה לבדוק ביום ז' יכולה לבדוק ביום ט' ויהא יום ג' כיום א', ולא תהיה צריכה להמתין עוד שבעה ימים לז'.

לז. והיינו כיון דבדיקה בכל יום הוי רק דינא דלכתחילה כמבואר בתוס' (סח: ד"ה ר"א), ודינא דב"פ ביום הוי חידושו של הסמ"ג, ובשו"ע פסק לנהוג לכתחילה כהסמ"ג.

ואדרבה אין טעם להרבות בבדיקות באשה שיש לה מכה כיון דחוץ מבדיקה אחת ביום א' ואחת ביום ז' אין הבדיקות מעכבין בדיעבד, ואפילו אם תמצא מראה דם תולין במכתה.

לז. הנה בשו"ע (ס"ד) לאחר שפסק דלכתחילה יש לה לבדוק ב"פ בכל יום מהז' נקיים, הביא מח' ראשונים לענין בדיעבד בכמה סגי, י"א [והוא דעת רוב הראשונים] דא"צ אלא בדיקה אחת במשך הז"נ, וי"א שצריך שתבדוק ביום א' וז', ומסיק דאין להקל. ובדגול מרבבה כתב דר"ל דצריכה לבדוק ב"פ במשך הז"נ ויום א' וז' לאו דוקא. אמנם עי' בשו"ת נוב"י (תנינא סי' קכ"ח) דמבואר לא כך [וכבר עמד הפ"ת (סק"ו) בזה], שכתב דאם בדקה ביום א' וג' אף שלא בדקה בז' מ"מ אם בדקה בט' סגי דדל בדיקת יום א' מהכא הרי בדיקת ג' וט' נחשב א' וז'. ועיי"ש בהמשך דבריו שכתב דלעולם אפילו בדקה בשמיני דהיינו א', ג', ח' טובלת בח' לערב, עיי"ש.

לח. אשה שיש לה מכה באותו מקום שמוחזקת שמוציאה דם, אם ראתה על עד שלה, אף שתולין במכתה מ"מ אינו עולה לבדיקת ז"נ, אלא צריכה שבדיקה אחת יהיה נקי לגמרי בלא ראיית דם מכה לח.